

Illustration: Mostphotos

Fakta 2021:3

Länsstyrelsen
Stockholm

Fladdermöss

– fridlysta och fredliga flygare

Fladdermöss har i alla tider funnits i människans närhet. Men förändringar i landskapet och i hur vi bygger och bor gör att många arter minskar kraftigt. Här kan du läsa vad som gäller om du har fladdermöss i din närhet.

Fladdermöss – våra äldsta grannar

Fladdermöss har i alla tider funnits i människans närhet, från det att vi delade grottor med dem fram till idag när de fortfarande gärna lever nära oss. Men förändringar i hur vi bygger, bor och brukar det omgivande landskapet har gjort att många arter har minskat kraftigt. Fladdermössen vill ha ett varierat landskap med gamla träd, våtmarker, åkerholmar, betande djur, jordkällare eller byggnader med uppvärmda vindsutrymmen.

Fladdermöss är fridlysta

Alla arter av fladdermöss är fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845). Fridlysningen innebär bland annat att det är förbjudet att avsiktligt döda, fånga och störa fladdermöss samt förstöra deras boplatser (viloplats och fortplantningsområde).

I Sverige finns det idag 19 arter fladdermöss och flera arter är sällsynta. Fladdermöss är harmlösa insektsätare och en individ kan på en natt fånga och äta upp mot 7 000 myggor.

Brunlångörad fladdermus. Foto: Mostphotos

Arbeten på vind och tak

En del fladdermöss nyttjar vindar och tak samt fasader som boplatser. Man får inte stänga ute, det vill säga hindra, fladdermössen från att nå dessa utrymmen. Observera att boplatserna är skyddad även om det inte finns några fladdermöss där just för tillfället.

Vid arbeten som berör vindar och fasader ska det klargöras om fladdermöss förekommer och i sådana fall vilka utrymmen som används. Detta för att skydds- och försiktighetsåtgärder ska kunna vidtas så att arbetena kan genomföras utan att påverka fladdermössen och deras boplatser. För att undvika att arbetena påverkar fladdermöss kan tiden för när arbetet utförs anpassas så att exempelvis renoeringen sker när fladdermössen inte nyttjar boplatserna. Tänk på att fladdermössen ska kunna använda boplatserna på samma sätt som innan renoeringen.

Fasadbelysning

Fladdermöss undviker ljusa miljöer. Att sätta upp fasadbelysning utgör därför en störning som är förbjuden enligt artskyddsförordningen.

Fladdermöss på vind eller i väggen

Det är framför allt tillgången på insekter som styr fladdermössens val av boplatser. Om fladdermössen hittar en väg att ta sig in kan de utnyttja byggnader eller vindar och ihålliga väggar i byggnader. Fladdermöss är i regel tysta djur, det är inte alltid man märker att det finns fladdermöss i byggnaden. Under den kalla säsongen hänger de stilla i sin vinterdvala. På sommaren, när fladdermössen föder sina ungar, samlas honorna i kolonier. I ett normalt ventilerat hus ger fladdermössens spillning inte upphov till någon lukt. Spillningen består i huvudsak av insektskal och torkar då fukten transporteras bort. Börjar det att lukta kan man utgå från att det finns brister i husets ventilation. Ibland kan spillning från fladdermöss som flyger in och ut ur ett vindsutrymme smutsa ner fönster och fasad. Då kan man sätta upp ett enkelt skydd av till exempel masonit som förhindrar spillningen att falla på fönstret och fasaden.

Det är förbjudet
att avsiktligt döda,
fånga och störa
fladdermöss samt
förstöra deras
boplatser.

VIKTIGT!

Ta kontakt med Länsstyrelsen om du hittar en fladdermusart inför planerade arbeten eller om fladdermöss påträffas under pågående arbete.

www.lansstyrelsen.se/stockholm

Tfn: 010-223 10 00 (vxl)

Foto: Marianne Haage

Dispens från artskyddsförordningen

Om det finns en risk för att planerade åtgärder kan döda, skada eller störa fladdermössen eller förstöra deras boplatser, trots att försiktighets- och skyddsåtgärder avses utföras, krävs en dispens från artskyddsförordningen.

För att Länsstyrelsen ska kunna medge dispens krävs

- 1) att det inte finns några andra lämpliga lösningar än att genomföra åtgärden,
- 2) att en dispens inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, och
- 3) att åtgärden behövs för att undvika allvarlig skada på egendom eller av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet.

Spillning som ger fläckar på fönster och fasad samt inredning, eller att man tycker att det är obehagligt att ibland få in en fladdermus i lokalen, är inte tillräckliga skäl för dispens. Dessa problem kan vanligen avhjälpas på annat sätt.

Foto: Mostphotos

FLADDERMUSARTER I SVERIGE

I Sverige finns det 19 fladdermusarter. Av dem är 9 arter rödlistade. Artantalet minskar ju längre norrut man kommer, från 19 i sydligaste Sverige till endast 1 art i Lappland. Samtliga fladdermusarter hos oss lever på insekter.

Nordfladdermus. En av våra vanligaste fladdermusarter. Bor under tegelpannor eller i stora, öppna vindar nära taknocken. Kolonin kan bestå av ett femtiotal individer.

Dvärgpipistrell. Vanlig i Götaland och Svealand. Den gillar mer begränsade utrymmen som små vindsutrymmen och mellanväggar. Dvärgfladdermusen bildar de största yngelkolonierna med upp mot 400 individer.

Mustaschfladdermus och **tajgafladdermus.** Två arter som är nära besläktade. Tajgafladdermusen är vanligare i norra Sverige. Kolonierna kan bestå av ett femtiotal individer.

Vattenfladdermusen. En vanlig art i södra och mellersta Sverige. Den jagar gärna över stilla vattenytor och bosätter sig helst i hålträd, men det duger också med vindar i uthus och liknande.

Brunlångörad fladdermus. Den här arten bor oftast på större vindar och i kyrkor. Kolonier är ganska små, oftast färre än 20 individer. Ett säkert tecken på att de bor hos dig är att du hittar fjärilsvingar under kolonin.

Gråskimlig fladdermus. På sommaren bor denna fladdermus på landet men när hösten kommer flyttar den in till staden. Under sommaren bildar ett fåtal honor koloni på rymliga vindar. I staden utnyttjar de vindsutrymmen och ventiler.

Större brunfladdermus. Arten förekommer i Göta- och Svealand samt södra Norrland. Den gillar ihåliga träd där den ynglar och övervintrar. Vintertid kan den även hittas i ventiler i flervåningshus, där den kan bilda kolonier med mer än 100 individer.

Sydfladdermusen. Denna art påträffades första gången i Skåne 1982. På senare år har den även setts i Halland och Södermanland samt på Öland. Den har ofta sina yngelkolonier på rymliga vindar i större byggnader.

Barbastellen. Den här fladdermusen kan bo både i hus och i hålträd. I hus håller den till på vindar, men också bakom gavelspetsar och fönsterluckor.

Källa: www.naturvardsverket.se

Kontakt

Enheten för natur- och viltärenden

Länsstyrelsen i Stockholms län

Tfn: 010-223 10 00 (vxl)

www.lansstyrelsen.se/stockholm

ISBN: 978-91-7937-072-5